

mondig

Laten we dansen

Menno Simonslezing
zaterdag 29 maart 2025

Op weg naar een gemeen- schaps- economie

Hoogleraar economie Irene van Staveren spreekt over de markt, de overheid en de kracht van de gemeenschap.

Prof. dr. Irene van Staveren is hoogleraar economie aan het *Institute of Social Studies* van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Ze denkt buiten de gebaande paden. Ze is lid van de doopsgezinde gemeente Twente en columnist bij dagblad *Trouw*. Onlangs is een bundeling van haar columns verschenen onder de titel *De vrije markt bestaat niet – naar een economie van verbinding*.

Ze kijkt naar economie met een brede blik. Dat betekent dat ze ook voorbij de markt en de overheid

kijkt, naar wat mensen samen, in onderlinge verbondenheid, allemaal doen dat economische betekenis heeft. Dat varieert van huishoudelijk werk en mantelzorg tot werknemerscoöperaties, waarin kapitaal, arbeid en besluitvorming binnen de economische gemeenschap gebeuren op basis van democratische beginselen.

Er zijn allerlei combinaties van markt, overheid en gemeenschap. Wat is de ideale balans? Valt de uitdijende markt nog te stoppen? Kan de overheid de macht van

grote bedrijven nog wel betu- gelen? Zijn lokale initiatieven zoals boerderijwinkels en windenergie- coöperaties wel reële alternatieven die het kapitalisme echt kunnen uitdagen?

Over deze vragen en meer gaat de lezing van 2025. <<

Menno Simonslezing
Zaterdag 29 maart 2025 | 15.00 uur
Arboretumkerk | Wageningen
Toegang gratis
Aanmelden niet nodig

vooraf

Het gezicht, dat gezicht. Zijn gezicht.
In dat gezicht zit alle pijn van de wereld. De oog- opslag, donker en dof. En verbeteren tegelijk. Fel en diep. Tegelijk. Mondhoeken naar beneden. Richting de grond. Heel diep. En soms maakt de mond een kleine beweging. Noem het een grimas.
Maar hij moet door, want

Laten we in vredesnaam dansen. Dansen zoals er nog nooit gedanst is. In Godsnaam, in Jezusnaam. Of in de naam van alles wat ons lief is. Voor vrede.

De voeten, die voeten. Zijn voeten.
Zijn voeten knellen in z'n schoenen. Die hadden allang uit gemoeten. Vol met blaren. De tenen bewegen niet meer. Ze zijn dof. Ze tintelen van verbeteren en oneindigheid. Ze moeten rust.
Maar hij moet door, want

Laten we in vredesnaam dansen. Dansen zoals er nog nooit gedanst is. In Godsnaam, in Jezusnaam. Of in de naam van alles wat ons lief is. Voor vrede.

De pijn. Zijn pijn. Overal pijn.
Het is klaar. Hij is voorbij zijn grenzen. Ver daar voorbij. De pijn wint. Maar die pijn is de pijn van de wereld. Een pijn, ongeëvenaard. Een pijn niet te dragen.
Maar hij moet door, want

Laten we in vredesnaam dansen. Dansen zoals er nog nooit gedanst is. In Godsnaam, in Jezusnaam. Of in de naam van alles wat ons lief is. Voor vrede.

De hoop. Zijn hoop. Hoopvol.
We hopen tot de morgen ons draagt. Als een kerst- licht. Een kaars in de nacht. Het is nooit zo donker of het wordt weer licht. Een schijnsel als het vredeskind dat ons draagt. Laten we hopen.

Want

Als alles voor niks lijkt te zijn. Als alles hopeloos verloren is. De wereld stilstaat en tegelijkertijd harder gaat dan ooit tevoren. Laten we hopen. En dansen. Laten we in vredesnaam dansen. Dansen zoals er nog nooit gedanst is. In Godsnaam, in Jezusnaam. Of in de naam van alles wat ons lief is. Voor vrede.

Kalle Brüsewitz
Coördinator communicatie | kalle.bruesewitz@ads.nl

inhoud

4 **Dansen als verzet**
Over dansen en vluchten uit ellende

10 **Samen vieren**
Jongerenwerkers over Kerst

18 **Alles is ruimte**
Hoe dans ruimte scheidt

22 **Koordansen**
Over MWC en niet neutraal zijn

en verder...

7 het lied van...	20 bijbel
8 heer van de dans	Het licht hervinden
Christiane Karrer over dans in de bijbel	24 bidden op de benen
13 firma de hoop	Over het Dansklooster
14 media & cultuur	26 collecten
16 erfgoed	27 colofon
Beenblokken uit Zaandam	28 column – Job Raedts
17 DHK	Op kamp naar de kerk

Dansen als verzet

Op een dag slaat Adam Dawoud (31) zijn laptop open en ziet een video op YouTube.¹

Zijn scherm wordt gevuld met beweeglijke, vloeiende dans. Zoiets heeft hij nog nooit eerder gezien in Gaza-Stad, de plek waar hij als vluchteling is geboren.² 'Die video heeft mijn leven veranderd. De bewegingen fascineerden me, ik móest ze imiteren. Het dansen gaf me een gevoel van heling en vrijheid. Vanaf dat moment vond ik mijn medicijn tegen alle ellende en leed.'

Zoals voor elk kind voelt opgroeien in Gaza voor Adam heel normaal. 'Wat je om je heen ziet, wat er gebeurt, wat je meemaakt – dat is hoe het leven is. Tenminste, dat denk je als kind. Gaza is de plek waar je je vrienden ziet, waar de gemeenschap voor elkaar zorgt, elkaar steunt. Opgroeien in Gaza, met haar gebouwen, boerderijen, het prachtige strand en natuurlijk ook de grens, heeft zijn eigen schoonheid. De schoonheid van mensen, van familie die voor elkaar zorgt.'

foto Emad El-Byed

Maar als kind voel je ook al de moeilijke kant van het leven. De zware omstandigheden, de bezetting, het leven als in een openluchtgevangenis.

Soms, als ik terugkwam van school, was er weer een bombardement geweest. Op het nieuws zag ik doden en gewonden. Voor mij was dat normaal. Zo zag het leven eruit dacht ik. Toch voelde ik diep van binnen wel dat het niet klopte. Ik ervoer veel verschillende

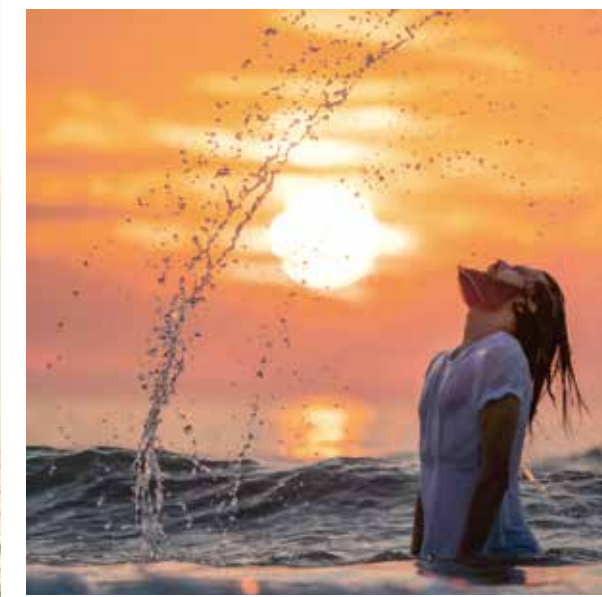

foto Adam Dawoud

tekst Sophia Mons

emoties: blijdschap over de pracht van onze stad, maar ook veel verdriet en pijn voor mijn volk.' De zee spreekt tot Adams verbeelding. 'Vaak keek ik door het raam, uitkijkend op de stad en onze prachtige zee. En altijd vroeg ik me af: wat is daarachter? Zijn er op deze aarde écht andere mensen, andere talen, andere landen? Ik kon het me niet voorstellen.'

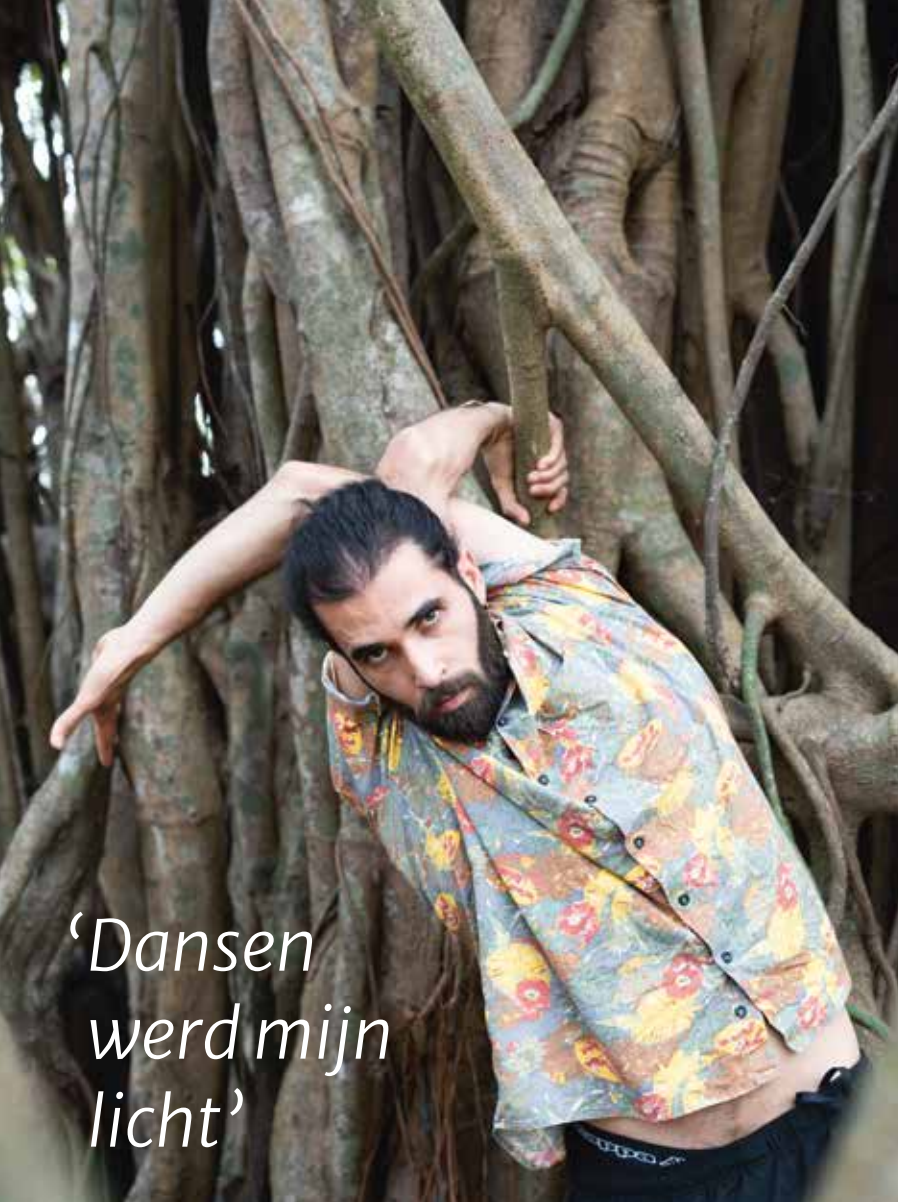
Dansen als medicijn

'Tot mijn veertiende kende ik eigenlijk alleen de traditionele Palestijnse dans, de *dabke*.³ Als kind doe je dan met je vriendjes de volwassenen een beetje na. Maar toen ik die YouTube-video zag, veranderde mijn leven. Ik kan me de beelden nog exact voor de geest halen: een vloeiende, zwaaiende dynamiek waarbij mensen hun hele lichaam in beweging brachten. Ik was volledig gefascineerd. Zodra ik de bewegingen imiteerde en begon te dansen, voelde ik de helende kracht ervan. Het gaf me een gevoel van genezing en vrijheid.'

Door te dansen en elk afzonderlijk deel van mijn lichaam te bewegen, voelde ik me beter verbonden met mijn lijf. Alle stress en alle blokkades in het lichaam kon ik door het dansen loskrijgen. Zo kwam ik in contact met alle pijn die ik had ervaren. Dat voelde als een opluchting: eindelijk kon ik al mijn verhalen, mijn leed, bevrijden door te dansen.'

Vanaf dat moment is Adam niet meer gestopt met dansen. 'Elke dag danste ik. Zodra ik opstond, voor en na schooltijd, zelfs 's nachts – wanneer de stad volledig zonder elektriciteit zat – danste ik in het donker. Dansen werd mijn licht. Het lichtte mijn leven op.'

‘Dansen werd mijn licht’

- 1 Meer info over Adam vind je via adamdawoud.nl. Zijn familie bevindt zich nog in Gaza. Je kunt hen financieel ondersteunen via gofundme.
- 2 De grootouders van Adam moesten in 1948 uit hun geboorteplaats Askalon vluchten.
- 3 *Dabke* (in het Arabisch letterlijk ‘stampen’) is een Levantijs-Arabische volksdans, een mengeling van cirkeldansen en *line-dancing* waarbij hand in hand wordt gedanst.

Eigen weg

Lang niet iedereen kon het vrije dansen van Adam waarderen. ‘In Gaza kenden we deze vorm van dans niet. En wanneer mensen iets niet kennen moeten ze eraan wennen. Dan oordelen ze. Sommige religieuze of traditionele mensen vonden het niet gepast dat een man danst. Ook mijn ouders hadden er moeite mee. Zij verwachtten dat ik dokter, rechter of ingenieur zou worden. Mijn vader gaf me zelfs een ultimatum: óf ik stopte met dansen en maakte mijn rechtenstudie af, óf ik was niet meer welkom... Ik heb mijn spullen gepakt en ben voor een paar dagen vertrokken.’

Hoewel het thuis flink wat ruzie oplevert gaat Adam door met zijn passie. Hij blijft dansen, treedt op en deelt zo zijn ‘medicijn’ met anderen. ‘Ik kreeg contact met een paar andere artiesten. Samen traden we op in scholen en ziekenhuizen door heel Gaza, soms vijf keer per dag. We dansten, maakten muziek, probeerden een klein beetje geluk te verspreiden en vooral de kinderen te steunen.’ Het zijn zijn mooiste herinne-

laten we dansen

ringen aan de tijd in Gaza. ‘Het beeld dat ik voor altijd bij me draag zijn de blije kinderen bij elk optreden. Hoe hun gezichten en lichamen oplichtten. Hoe ze achter ons busje aanrenden, met honderden tegelijk: *Oom Adam, ga nog niet weg! We willen meer dansen!*’

Ontwikkeling

‘Op een dag zag ik *Arabs Got Talent*. Ik wist: hier wil ik mijn talent laten zien.’ In 2016 stuurt Adam een dansvideo op en doet auditie. Als door een wonder kan hij Gaza verlaten voor de opnames van de talentenjacht in Libanon. Hij haalt zelfs de halve finales. Maar de grens met Gaza wordt weer gesloten en van zijn deelname aan de halve finales komt het niet. ‘Nergens kon ik naartoe. De grens met Gaza was potdicht.’ Door een aaneenschakeling van ‘spontane gebeurtenissen’ belandt Adam uiteindelijk in Jordanië. Daar raadt iemand hem aan auditie te doen voor een dansopleiding in Amsterdam. ‘Wonderbaarlijk genoeg werd ik aangenomen, mijn visumaanvraag werd goedgekeurd en ik kon naar Nederland verhuizen. Maar mijn familie heb ik sindsdien niet meer gezien. Die heb ik al negen jaar moeten missen.’

Het is nu twee jaar verder en Adams relatie tot dansen verandert. ‘Toen ik in Gaza was had ik het voortdurend zwaar en was het dansen nodig om dat te verlichten. Hier in Amsterdam voel ik voor het eerst in mijn leven dat dansen ook opluchting kan geven. Ik heb een gevoel van stilte ontdekt, een gevoel van vrede. Ik begon te beseffen dat ik niet verdrietig hoeft te zijn of intens te lijden om te kunnen dansen. Nu dans ik ook als ik blij ben, als ik me vredig voel.’

Tegelijkertijd wordt zijn thuisland continu gebombardeerd en heeft Adam veel zorgen om zijn familie, vrienden en zijn volk. ‘Ik kijk naar al mijn Palestijnse vrienden, zie hun intense leed. Door te dansen vind ik de balans om dóór te gaan. Dansen heeft mijn leven gered: nu wil ik dans inzetten om ook anderen te helpen. Op dit moment ben ik in India om me te verdiepen in bewegings- en danstherapie. Zodra de grens met Gaza opengaat, ga ik die kant op. Dan ga ik mijn volk zoveel mogelijk helpen de pijn te verlichten door te bewegen.’

Ik ben onderdeel van een groter verhaal: het verhaal van de kinderen die opgroeien in Gaza, het verhaal van het Palestijnse volk. Ik geef niet op en verzet mij. Door te blijven lachen, door te blijven geloven in een betere wereld, door te blijven dansen! Dat is mijn vorm van verzet.’ <<

foto Adam Dawoud

het lied van...

tekst Franka Riesmeijer

Muziek is een belangrijk onderdeel van ons leven. Liedjes die je doen denken aan belangrijke momenten van je leven, samen zingen in de kerk, muziek waar je kippenvel van krijgt.

In deze column duiken we in wat muziek voor iemand betekent, om die zo beter te leren kennen. Dit keer is Marja Bleeker-Leek aan het woord, directie-secretaresse bij de Algemene Doopsgezinde Sociëteit.

Welk kerstlied is jouw favoriet?

David Bowie en Bing Crosby: *Little Drummer Boy*. Ik ben dol op de stemmen van die twee zangers. Ik ben sowieso groot fan van David Bowie. Mariah Carey vind ik verschrikkelijk, daar ik krijg nou juist klapperende vullingen van.

Welk kerstlied heeft sentimentele waarde voor jou?

J.S. Bach: *Jesu, Joy of Man's Desiring* (Jezus, vreugde van mijn leven), omdat mijn vader, die organist was, dit altijd met kerstmis in de kerk voor mijn moeder speelde. Mijn moeder vond dat een prachtig lied. Zodra hij dat nummer inzette – en dat heb je gelijk door want het heeft heel herkenbare beginnoten – ging mijn moeder meteen stralen. En wij ook! Het was vaste prik, al toen we klein waren.

Welk lied mag voor jou in de kerstdienst niet ontbreken?

Tijdens de kerstmis: *Maria die zoude naar Betlehem gaan*. Dat is een lief lied. Ik zie het verhaal helemaal voor me. Graag hoor ik ook het *Ave Maria*. En de rest van het jaar: *U zij de glorie*.

Wat is de mooiste zin van dit lied? Waarom raakt deze tekst je?

‘Niets heb ik te vrezen in leven en in dood.’ Dat is een heel troostende zin, alsof we er zelf toch geen invloed op hebben, en alles wel goedkomt.

Is het een melodie die we allemaal zo meezingen of moet die geïmproviseerd worden?

Volgens mij zing je het zo mee.

Hoe wil je dit lied het liefst begeleid hebben? Met orgel, piano of nog een ander instrument?

Met orgel, en als uitsmijter een trompet erbij! In de kerk waar ik naartoe ga, is dat altijd zo. En dan zelf ook heerlijk meegalmen! Ik zing niet vaak alles mee, maar dan wel. Uit volle borst, en dan zo hoog mogelijk. Ik geloof niet dat iedereen er blij van wordt, maar wat kan mij dat schelen! <<

foto Ramon Philippo

Heer van de dans

Jezus danst door alle tijden.
En met ons!

tekst Christianne Karrer

Ik was al langer benieuwd naar de oorsprong van dit lied. In de bijbel danst Jezus niet. De mensen dansten destijds in het Nabije-Oosten zoals ze dat ook nu nog doen, maar het is geen bijbels thema. Een keer wordt beschreven dat koning David voor God danste, toen de Ark naar Jeruzalem gebracht werd (2 Sam 6). Het was een groots religieus gebeuren met offers, een processie en vele betrokkenen. Ik moest ook aan Spreuken 8 denken, waarin Vrouwe Wijsheid – een personificatie van de goddelijke wijsheid – bij heel de schepping aanwezig is: spelend, vol blijdschap, een bron van vreugde. Johannes 1 en het lied herinneren aan deze tekst. Maar de dans is verder geen thema in de bijbel.

Ik ging dus op zoek naar het ontstaan van het lied over de Heer van de dans en de betekenis ervan. De oorsprong is een Engels lied dat in 1963 door Sydney Bertram Carter geschreven werd. Hij was een Amerikaanse *folksong writer* en schreef een aantal bekende liederen. Eronder zijn seculiere maar ook diepgelovige teksten, alle op een persoonlijke en authentieke manier vormgegeven. De romantische liefde, zijn sterk pacifistische overtuiging, zijn niet-traditionele geloof – het komt er allemaal in terug. Carter componeerde zijn melodieën zelf, maar voor de *Lord of the Dance* – de Engelse titel – gebruikte hij een melodie van de Shakers: *Simple Gifts*. Hij wilde zo een eregroet aan de Shakers brengen. Rituele dans speelde in hun erediensten een belangrijke rol.

Ik danste die morgen toen de schepping begon is een voor mij verrassend lied (nr. 839 in het Liedboek). Het is Jezus, de Heer, die spreekt. De titel is belangrijk, want hij is aanwezig bij de schepping. Zoals in Johannes 1 over hem gesproken wordt: het Woord was in het begin bij God. Alles is erdoor ontstaan... En hij danst: bij de schepping, in Bethlehem bij de geboorte, in zijn leven en verking, tijdens het maal met zijn volgelingen, en, sterker dan de dood: met ons. Een dansende Jezus? Sterker nog, bij God horend danst hij door alle tijden! Verwacht u dat van een kerklied?

Dansen omvat heel de mens

Het loont om de originele Engelse tekst eens op te zoeken. Carters kijk op Jezus en zijn formulering is gedurfd – meer dan de Nederlandse bewerking. Jezus wordt heel dichtbij God geplaatst als hij zingt: *'And I came down from heaven and I danced on the earth, at Bethlehem I had my birth.'* Zijn dood wordt aangrijpend beschreven: *'...and they hung me on high, and they left me there on a cross to die. I danced on a Friday when the sky turned black - it's hard to dance with the devil on your back.'*

Hij wordt begraven en: *'they thought I'd gone'*, maar zijn blijvende aanwezigheid wordt indringend en nieuw uitgedrukt: *'but I am the Dance, and I still go on. I am the life that'll never, never die; I'll live in you if you'll live in me. Dance, then, wherever you may be, I am the Lord of the Dance, said he.'*

Een heel verrassende beschrijving van wat navolging is! Christus danst volgens Carter vorm en patronen die het hart van onze werkelijkheid zijn. En hij roept ons op om mee te gaan in zijn dans. Christus is Jezus voor hem, zo schrijft Carter over zijn lied, maar 'in andere tijden of plaatsen, op andere planeten, zouden ook andere Heren van de dans kunnen zijn'.

Leven, juist christelijk leven als dans – de gedachte boeit me. Dansen is beweging, dynamiek, omvat heel de mens, lichaam en geest, individu en gemeenschap. Gevoel en ervaringen kunnen uitgedrukt worden. Extase, vreugde, verdriet, breuk, romantiek, spanning... Er zijn momenten

voor solo's en momenten om samen te dansen. Nabijheid hoort bij de dans, maar afstand is net zo belangrijk.

Dans speelt nauwelijks een rol in onze christelijke spiritualiteit, hoewel er wel meditatieve dans bestaat. Toch is er een uitzondering: de woestijnvaders spraken over de Drievuldigheid als *perichoresis*. Dit Griekse woord betekent onder meer 'dans', het elkaar doordringen van de Vader, Jezus en Geest tot, en als, één God. Ik sluit af met een afbeelding van de triniteit die me dierbaar is. Ik zie duidelijk de dans erin. Jezus met zijn voeten op aarde, androgyn volgens mij, verbonden met Schepper en Geest in een wervende cirkel. <<

sculptuur
Edith Peres-Lethmate,
1959, boven het altaar
van de katholieke
Jezuïetenkerk Koblenz

advertentie

100
1925 - 2025

Vier met ons mee!

Save the date!

8 & 9 juni '25

Kom het Pinksterweekend van 2025 naar Mennorode en ontvang als lezer van Mondig een speciale korting van 10% op uw verblijf. Reserveer nu om zeker te zijn van een kamer tijdens dit feestelijke jubileum!

Op 8 en 9 juni 2025 zijn er diverse activiteiten. Van een bijzondere dienst op zondagochtend tot toernooitjes uit de tijd van toen, een historische wandeling en speurtocht, vertoon van de documentaire, en nog veel meer.

Jubileum arrangement

- Een welkomstdrankje
- 2x overnachten + late check out
- 2x uitgebreid ontbijtbuffet
- Gratis parkeren

€ 299,- per kamer

Reserveren is al mogelijk! Mail naar reserveringen@mennorode.nl of bel 0577 - 498 111

HOTEL
MENNORODE
Pruis • Gastvrij • Persoonlijk

Apeldoornseweg 185 8075 RJ Elspeet WWW.MENNORODE.NL/NL/100-JAAR/

Kerst. Hét moment dat kinderen meegaan naar de kerk.

tekst Franka Riesmeijer

Samen vieren

Een kerstspel, een viering rond de boom, de kerststal en het kindeke, kerstballen en lichtjes, liedjes zingen, warme chocolademelk, een mandarijntje – wie houdt er niet van? In veel kerken is er ook dan een kindermoment in de kerstdienst. Dan gaan bijvoorbeeld de dominee en de kinderen samen in gesprek. Dat is een waardevol moment, niet alleen voor de kinderen, maar juist ook voor de volwassenen.

Het kindermoment draait om interactie: tussen de predikant en de kinderen, maar ook tussen de dienst en de zondagsschool. In Amsterdam (Noord en Singel) beginnen ze de dienst gezamenlijk én delen ze tijdens de open ruimte. Joke van der Heide zegt: 'Zo zorg je ervoor dat ouders en kinderen hetzelfde hebben meegemaakt, op hun eigen niveau. Samen beginnen, samen eindigen.' In Sneek schuiven de kinderen iets later aan, zo vertelt Evelien van Rij: 'Voor ons is het belangrijk dat kinderen niet eerst vijf minuten lang naar mededelingen hoeven te luisteren. We beginnen in onze eigen ruimte, de kerkenraadskamer, met wat ik grappend de Sinterklaasstoelen noem. Dat is een belangrijke plek,

zodat de kinderen weten dat ook zij belangrijk zijn. We laten ons ophalen op het moment dat het voor ons interessant wordt.'

Vaste rituelen zijn belangrijk. Nelleke de Graaff vertelt dat ze in Aalsmeer altijd hetzelfde lied zingen en de kinderlantaarn aansteken. 'We zingen *Goede-morgen, welkom allemaal*. Dat is voor de kinderen herkenbaar, en de volwassenen weten dan dat we iets met de kinderen gaan doen.' In Sneek wordt ook een kaars aangestoken, maar dat is niet het enige dat meegenomen wordt: 'We nemen de vlam mee, en een van de kinderen neemt een bloemetje mee. Daarnaast hebben we een doos die gevuld is met verhalen. Die doos staat bij de grote mensen. Daar starten we, zodat ook zij nieuwsgierig worden waar het bij de kinderen over gaat.'

Hoe spreek je de kinderen aan? 'De predikant verwelkomt de kinderen expliciet, daarna hebben we een wisselspraak naar de kinderen en de kerkgangers toe', vertelt Nelleke. 'Zo raken ze bij elkaar betrokken.' In Amsterdam-Noord zijn aan het begin van de dienst alle kinderen en tieners erbij. Joke vertelt dat in plaats van een schriftlezing een verhaal wordt verteld. Daarna gaan ze aan de slag

met hun eigen verwerking. Een goed verhaal kan verschillende generaties aanspreken, omdat het meerdere lagen bevat. Ongeacht je levensfase kan het een spiegel zijn voor iets dat je meegemaakt hebt.

Het einde van de dienst krijgt op verscheidene manieren vorm. In Aalsmeer zien de kinderen en de kerkgangers elkaar bij de koffie, waar soms de kunstwerkjes getoond kunnen worden en de kinderen kunnen vertellen wat ze hebben gedaan. In Sneek komen de kinderen terug én is er weken later een terugkoppeling, vertelt Evelien. 'Het leuke vind ik dat de kinderen en de volwassenen nieuwsgierig worden; daarna kunnen ze het gesprek met elkaar aangaan. En als ze er later in het kerkbladje over lezen weten ze waar het over gaat, zodat ze het samen beleven.' In Wageningen draaien ze het hele verhaal om. Esther Verhoeven: 'Tegenwoordig komen de kinderen erbij aan het eind van de dienst. Ze vertellen wat ze hebben gedaan, en zo wordt de connectie gemaakt. De ouderen zijn er vaak nieuwsgierig naar. Het is een creatieve verwerking van de preek, als toetje er achteraan.'

Dit geldt allemaal voor een gewone dienst met daarnaast

zondagsschool. Rond Kerst zijn de volwassenen misschien wel te gast bij de kinderdienst, of publiek bij het kerstspel dat is voorbereid door de kinderen of jongeren. Een voorbeeld van een dienst voor oud en jong samen, is 'kliederkerk'. Onder andere in Wageningen wordt die georganiseerd. Esther: 'Dat is een dienst waar meer beweging in zit. Je begint met een korte introductie, gevolgd door verschillende activiteiten. We proberen ervoor te zorgen dat er voor iedereen iets interessants is. Zo zijn er activiteiten voor mensen die diep na willen denken, naast veel dingen die je samen kunt doen. Dan zie je bijvoorbeeld ergens een opa knutselen met kindjes om hem heen – iets wat hij al tijden niet meer heeft gedaan. We maken gebruik van de chaos: iedereen gaat ergens zitten, naast iemand die ze nog niet kennen. Zo maak je erg leuke contacten. Het zijn allemaal kruisverbindingen.'

Kliederkerk: ook uitdagingen

Wel zijn er ook uitdagingen aan verbonden: 'Een dienst die al vijftig jaar dezelfde vorm heeft, maakt dat je weet waar je aan toe bent. Dat is comfortabel. Als je dat op z'n kop zet, moet je er wel voor zorgen dat mensen zich thuis voelen. Dat lukt niet altijd, er lopen weleens een paar mensen weg. Soms kan het zo simpel zijn dat iemand zich welkom voelt door een kopje koffie of thee. Ongemak werkt tegen dat jong en oud samengebracht kunnen worden.' <<

Het Doopsgezind Seminarium heeft per 1 maart 2025 een vacature voor de functie van:

Rector – 0,3 fte

Het Doopsgezind Seminarium is aangesloten bij de Faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU). Het verzorgt in opdracht van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit (ADS) onder meer de opleiding van voorgangers en predikanten voor de doopsgezinde geloofsgemeenschap in Nederland en daarbuiten. De rector heeft de algemene en dagelijkse leiding van het seminarium en ontwikkelt een visie op de toekomst van het Doopsgezind Seminarium en de rol van de VU-faculteit daarin.

Gezocht wordt een rector die

- > verbonden is met de doopsgezinde geloofsgemeenschap
- > ervaring heeft binnen de academische wereld
- > een relevante academische opleiding heeft (bij voorkeur in theologie), en (bij voorkeur) is gepromoveerd
- > betrokken is bij sociale en maatschappelijke vraagstukken
- > een creatief, kritisch en realistisch voorstellingsvermogen heeft met visie voor de toekomst van het seminarium, binnen de nationale geloofsgemeenschap en in relatie tot de internationale doopsgezinde geloofsfamilie
- > over sturingskracht beschikt en voor balans tussen de verschillende interesses binnen het seminarium kan zorgen

De rector

- > stimuleert het docententeam van het Doopsgezind Seminarium, waaronder drie hoogleraren (in deeltijd) en meerdere docenten, en verdeelt de taken onder het onderwijzend personeel
- > is verantwoordelijk voor de onderwijsprogramma's
- > werkt nauw samen met het College van Curatoren van het Doopsgezind Seminarium
- > werkt proactief aan de verbondenheid tussen het seminarium en de Nederlandse en de wereldwijde doopsgezinde geloofsgemeenschap
- > maakt de opleiding tot pastoraal werkende en voorganger/predikant toegankelijk voor doopsgezinden
- > overlegt regelmatig met de rectoren van de seminaria en instellingen verbonden aan de VU-faculteit, en met de decaan
- > stimuleert op de samenwerking met de seminaria van Baptisten en Remonstranten

De aanstelling kent een proefperiode van één jaar. U wordt aangesteld bij de ADS met een passende salariëring.

Belangstellenden voor deze functie kunnen inlichtingen over verdere taken verkrijgen bij Rieke de Vlieger, voorzitter van het College van Curatoren, 06 20 01 67 58 riekedevlieger@hotmail.com.

Sollicitatiebrieven, vergezeld van een CV en een overzicht van relevante ervaringen, dienen uiterlijk 7 januari 2025 binnen te zijn bij het secretariaat van het Doopsgezind Seminarium: vacatures@ads.nl, t.a.v. Martijn Hoogendoorn. Graag als onderwerp bij de e-mail vermelden: 'vacature rector'.

Kijk voor de gehele vacaturetekst op <https://doopsgezinden.nl/vacature/doopsgezind-seminarium-zoekt-rector/>

doopsgezinden | Seminarium

firma de hoop

'Wat zou het leven zijn zonder hoop?'

– Friedrich Hölderlin

'We moeten zonder hoop leren leven'

– Jean-Paul Sartre

Laatste hoop

Voor de een is hoop het beste antidepressivum dat er is, bron van energie en geluk. Voor de ander is hoop het grootste gif dat er is, bron van angst en teleurstelling.

tekst Yko van der Goot

Hoop. Hoe meer ik erover lees, hoe ongrijpbaarder het wordt. Ik geloof in hoop als positieve kracht, veraf van cynisme. Maar de uitwerking van hoop kan heel verschillend zijn. Zo kunnen we samen de hoop op vrede uitspreken. In de praktijk betekent het dat de een gaat zoeken naar compromissen om zoveel mogelijk mensenlevens te sparen. Een ander wil zo snel mogelijk de vijand definitief verslaan, desnoods met extreem geweld en veel doden.

Er bestaat ook valse hoop. Vluchtelingen komen hier naartoe in de hoop op een beter leven. Ze beginnen een onzekere tocht naar een toekomst die menselijk en menswaardig is. Alles is beter dan blijven leven in armoede, onveiligheid, onvrijheid en uitzichtloosheid. Maar veel van deze kwetsbare mensen verdwijnen onderweg in kille cijfers: zoveel verdronken, zoveel vermist, zoveel verstrikt in procedures, zoveel bedrogen. Misschien hadden ze geen goed beeld van wat hen te wachten stond, maar ze werden gedreven door hoop. Hoop die vervloog.

Wat nu? Wat moeten we met hoop? Is er leven zonder hoop? Heb je per se een helder perspectief nodig om te kunnen hopen? Ik weet het niet. Voor mij is hoop vooral een drijvende kracht, van moed houden en verdergaan, ook als de omstandigheden tegenzitten – of nee, juist dan. 'Het laatste wat sterft is de hoop.' Men zegt het in vele talen.

Over het perspectief en de uitwerking van hoop kun je twisten, al dan niet aan de hand van dichters, filosofen of andere wetenschappers. Ik zoek niet verder naar definities. Een prachtig citaat vond ik in een overlijdensbericht in de krant. Woorden die worden toegeschreven aan Marc Chagall, beeldend kunstenaar van joods-Russische afkomst (1887-1985). Hij zette pen en penseel in voor vrede en schreef: 'Als aan al het leven onvermijdelijk een einde komt, dan moeten we het tijdens ons leven inkleuren met liefde en hoop.' <<

Dit is de laatste aflevering van de rubriek Firma de Hoop

In de rubriek media & cultuur verschijnen besprekingen van boeken, muziek, films, tentoonstellingen en andere culturele uitingen.

BOEK

positief Nieuwe levenskracht

Als je moeite hebt met de onstuimige wereld waarin we leven, en je er eigenlijk geen gat meer inziet vanwege alle ellende die op ons afkomt... Dan is het tijd om je te laten bemoedigen door het onlangs verschenen boek van Claartje Kruijff: *Een God die in mij gelooft*. Claartje is een bevlogen predikante die niets moet hebben van allerlei dogma's. Ze neemt je bij de hand en confronteert je met diverse situaties uit het dagelijks leven, waarvoor ze eigenlijk geen directe oplossing heeft. Toch slaagt ze erin de lezer telkens weer de positieve kant van het leven te laten zien, en dat we ons niet te snel moeten laten ontmoedigen. Terwijl ook zij zo haar twijfels heeft als ze mensen tegenkomt die ze niet kan waarderen, zodat ze zichzelf moet overwinnen om positief te blijven. Het boek staat vol anekdotes waarin je jezelf kunt herkennen en je gaat afvragen hoe jij op die situatie zou reageren. Claartje

geeft aan hoe je door een positieve houding kunt bijdragen aan het geluk van anderen en jezelf. Aan de hand van de korte verhalen krijg je al lezend zin om in het leven te staan met de wetenschap dat God je bemoedigt om open te staan voor de mensen om je heen. Het boek is eigenlijk meer waard dan de vijf druppels ter aanbeveling. Een topser, ook als kerstgeschenk! Huib Knottnerus

— — — — —
Een God die in mij gelooft, Claartje Kruijff, uitgeverij Ten Have, € 22,99

bidden

Woorden proeven

'Bidden is: je zinnen zetten op Gods Thora, je bezinnen op die levensleer. Je zou het ook kunnen vertalen als 'de woorden proeven', smaken, ze zo tot je nemen dat ze je gaan voeden; drinken met kleine teugen.'

Wat een heerlijk prikkelend begin van het korte essay over wat bidden wel of niet is. Het essay vormt een soort voorwoord bij de handzame gebedenbundel *Dan nog* van Huub Oosterhuis. De gebeden behoren tot Oosterhuis' mooiste en meest geliefde. Geschreven vanuit een 'tastend geloof'.

Dan nog klamp ik mij vast aan jou, of je wilt of niet, op ongenade of genade. Ik zal 'red mij' roepen of zoiets als 'heb mij lief'.

Vastklampen, genade, 'heb mij lief'. Dát is bidden. Oosterhuis schetst in het essay ook wat bidden niet is. 'Bidden is niet vragen om van alles. Trouwens, dat heeft toch geen zin, als God niet ingrijpt? Nee, hij grijpt niet in, hij werkt wel op jou in, als je zint op zijn heilige geest, je zinnen zet op zijn Thora – zijn woorden zullen je vernieuwen.'

Dat Huub Oosterhuis gezien kan worden als één van de grootste liturgische vernieuwers van de voorbije eeuw hoeft hier geen betoog. Oosterhuis was tot op hoge leeftijd voortdurend bezig met het aanreiken van een nieuwe taal waarin 'gewone' mensen, gemeenteleden, kerkelijk werkers, zinzoekers – ook buiten het kerkelijk erf – hun eigen geloof en hun eigen situatie konden herkennen. En dat in teksten, essays, boeken, liederen en gebeden. Het werk van Oosterhuis verdient dan ook groot respect. En het bewijst een bijzondere dienst aan ons, gemeenteleden, en daarmee aan kerk en geloof in onze tijd en cultuur.

Dan nog is niet alleen een handzaam te hanteren gebedenbundel, hij is ook gemakkelijk te gebruiken voor kerkdiensten en andersoortige vieringen en bijeenkomsten.

Jehannes Regnerus

— — — — —
Dan nog – gebeden, Huub Oosterhuis, uitgeverij Ten Have, € 14,99

EXPOSITIE

zin

Zoektocht in beeld

Min of meer toevallig kwam ik terecht bij de tentoonstelling *Zoeken naar zingeving*. Al jaren was ik niet meer in het Kröller-Müller Museum geweest en ik wilde de blauwe truffel wel weer eens zien. En dat toeval paste wel. *Zingeving zoeken* is meestal doelgericht, maar zin vinden meestal toeval. De tentoonstelling onderzoekt waarom dit museum is opgericht rond de kunstverzameling van Helene Kröller-Müller. Kunst geeft toegang tot de ziel. Materie en geest zijn één – een belangrijk motto van Helene.

En die verbinding vindt op een bijzondere manier plaats in kunst. In de inleiding op het waarom van de tentoonstelling en in feite de hele verzameling, staat dat dit fundament voor velen niet bekend is. En daarmee wordt de tentoonstelling meer dan zomaar een tentoonstelling. Wil je de ziel van dit prachtige museum en zijn naamgeefster begrijpen, dan is dit 'sleutel en deur'. En voor mij meer dan noodzakelijk.

Meestal loop ik door een museum zo van: Wat zie ik? Van wie is het?

Hoe heet het? Vind ik het mooi? En nu zorgen prachtige uitspraken en teksten – ook te vinden op een speciale website – ervoor dat de beelden en schilderijen zin krijgen en verbonden worden. Met elkaar, met mij en de verzamelaar: de verzamelaar en ik.

Helene leert via haar leermeester Bremmer het werk en de filosofie van Spinoza kennen, die poogde in alle aardse zaken God te vinden. Voor haar eigentijdse kunst zoekt zij vervolgens zelf naar God – de kern.

Over *Mand met citroenen en fles* (mei 1888) van de nog redelijk onbekende Vincent van Gogh, schrijft Helene in maart 1909: 'Als je je eens zult kunnen verplaatsen in het gemoed van iemand, die zóó citroenen heeft kunnen zien en ons vertolken, dan zal je van kunst genieten omdat je er uit voelt, dat er ten spijt van alles iets in de wereld is, waar wij telkens weer naar zoeken en telkens weer ontzag voor moeten hebben.'

Geert Brüsewitz

— — — — —
Zoeken naar zingeving, Kröller-Müller Museum, nog te zien t/m 11 mei 2025

pionier

Vrouwelijk expressionisme

Op 1 november bezocht ik de tentoonstelling rond schilderes Marianne von Werefkin (1860–1938) in Museum de Fundatie in Zwolle. Net als de veel beroemdere Kandinsky is zij een pionier van het expressionisme. Eerlijk gezegd had ik nog nooit van deze schilderes gehoord. Is dat omdat zij een vrouw is?

Ze werd geboren in een welgesteld milieu in Rusland. Dat is te zien aan de onderwerpen die zij schildert:

uitgaansleven, theater. Zij wordt ook wel 'de Russische Rembrandt' genoemd. Later speelde zij een cruciale rol in de ontwikkeling van het expressionisme in Duitsland. Zo stond zij – samen met Jawlensky en Kandinsky – aan de wieg van het beroemde kunstenaarsnetwerk *Der Blaue Reiter*. De tentoonstelling is mooi en duidelijk van opzet: je kunt de ontwikkeling van haar schilder-kunstige ideeën goed zien: door middel van citaten uit haar schetsboeken leren we hoe zij het uitdrukken (expressief) ziet van wat haar boeit. In heldere, krachtige kleuren en idem compositie zet ze bijvoorbeeld een trieste vrouw in het landschap neer. Daarnaast krijg je een mooie indruk van de revolutionaire tijd waarin zij leefde. Op een bepaald moment in haar leven gaat Von Werefkin arbeiders afbeelden, mensen die doodmoe in groepen uit de fabriek komen. Een scherp contrast met de indrukwekkende natuur van bergen en bossen in Zwitserland, waar zij toen woonde. Foto's uit die tijd laten de mens achter de schilderes zien. Bij haar uitvaart liep het hele dorp achter de baar.

André Maris

— — — — —
Marianne von Werefkin – pionier van het expressionisme, Museum de Fundatie, Zwolle, nog te zien t/m 16 maart 2025

De druppels bij de besproken items geven de waardering van de recensent weer. Die kan uiteenlopen van één druppel (niet best), tot vijf druppels (uitstekend).

Voormalig doopsgezind weeshuis in Zaandam

Eén blok meet zo'n 70 x 19 x 18 cm. Museum Catharijneconvent, Utrecht

Blok aan het been

In Museum Catharijneconvent in Utrecht bevinden zich twee achttiende-eeuwse beenblokken, afkomstig uit het voormalige doopsgezind weeshuis in Zaandam.

Hanna Melse is erfgoedsspecialist bij Museum Catharijneconvent en coördinator van het Doopsgezind Erfgoedcentrum

literatuur

Samenstelling Sjoerd Bijker [et al.], eindredactie Piet Visser, *Wezen en weldoen. 375 jaar Doopsgezinde wezenzorg in Haarlem*, Hilversum 2009, p. 36

Catalogus tentoonstelling *Wederdopers, menisten, doopsgezinden*, Utrecht, Rijksmuseum Het Catharijneconvent, 1980

Deze historische objecten, ook wel *kluisters* genaamd, waren bedoeld om de bewegingsvrijheid van een medemens te beperken, of om iemand te straffen. Gevangenen kregen een zwaar houten blok met een ijzeren ketting vastgemaakt aan het been, de arm of de hals. Maar ook jongens in weeshuizen en zelfs oude mannen in oudemannenhuisen kregen een blok aan het been als zij zich misdroegen of wilden weglopen.

Liefdadigheidsinstellingen zoals weeshuizen en ouderenhuisen kenden vroeger een streng reglement met verschillende strafmaatregelen, bedoeld om het zedelijk peil te verbeteren. Ook uit het hervormde Diaconie Oude-Mannen- en Vrouwenhuis in Alkmaar en uit het hervormde weeshuis van Westzaandam zijn beenblokken bewaard gebleven. Het beenblok was een van de zwaarste straffen die de regenten oplegden. Zo'n blok woog soms meer dan tien kilo en moest door het kind of de oudere, als die dat al kon, worden opgetild om zich te kunnen verplaatsen.

Ook in de bronnen van het doopsgezinde weeshuis van Haarlem valt te lezen over het beenblok. De straf kon hier wel dagen en soms meerdere weken duren, en werd gecombineerd met opsluiting in het 'strafhok' en een dieet van uitsluitend water en brood. Over de blokken uit Koog aan de Zaan is bekend dat weeskinderen die zich misdragen hadden bij hun zondagse kerkgang aan deze blokken werden geketend. Hierbij zal bewust gekozen zijn voor het vernederende effect.

De strenge praktijken in de wees- en bejaardenzorg hielden stand tot omstreeks het midden van de negentiende eeuw. Gelukkig behoorde het gebruik van beenblokken op een zeker moment tot het verleden. De Verlichting had nieuw pedagogisch gedachtegoed met zich meegebracht: morele vooruitgang kon worden bereikt door opvoeding en opleiding. In de tehuizen werd steeds meer ingezet op de eigen verantwoordelijkheid van de bewoners en

Dopers dansen

Dansen? Wederdopers?

In de zestiende eeuw is dat niet aan de orde.

'Ick en wil oock niet dansen', zo dicht Laurens van der Walle in 1561 in de gevangenis van leper waar hij met vier geloofsgenoten

opgesloten zit. Alle vijf worden ze terechtgesteld. Een uitzondering vormt Fije Bauckeszoon, die begint te dansen als hij in Leeuwarden zijn doodvonnis hoort.

Zingen doen ze wel, troostrijke liederen in de verwachting dat

hemelse vreugde hun deel zal zijn. Of vermaanlieders om elkaar bij de les te houden. Wel op wereldse melodieën, want dat is minder opvallend. Voor dansen moeten we een eeuw verder zijn, als menonieten allang niet meer hoeven te vrezen voor hun leven. Dan vinden we in 1680 in een berijming van Psalm 9 door Joachim Oudaen de regels:

*'Dat Snarenspeel de vreugd vermeerere,
De blijdschap maak' een luchten voet;
Want op de maat van 't vrolijk zingen
Past een gematigt vreugdespringen,
Om al uw Wond'ren die Gy doet.'*

Dat doopsgezinden in later tijd met hun liederen in vrolijker vaarwater terechtkomen, illustreert de tophit 'De winden Gods'. De melodie daarvan reist langs Noorse zeelieden, het Koninklijk Hoftheater en drinkende studenten in Kopenhagen, om tenslotte bij ons te landen. 'Laten we dansen' wordt hier: laten we deinen! <<

David Vinckboons
De Buitenpartij
ca. 1610, Rijksmuseum Amsterdam

op het belonen van goed gedrag. Lichamelijke straffen raakten achterhaald, hoewel ze aanvankelijk niet geheel werden afgeschaft.

Het doopsgezind weeshuis van Zaandam kwam in 1713-1714 tot stand. De kerkenraad besloot toen om de wezen niet langer in gezinnen onder te brengen, omdat kerkelijke gemeente in weeshuizen vrijdom van accijns van alle levensbehoeften voor de wezen konden krijgen. De bestaande oude Vlaamse verma-ning uit 1649 aan het Stikkelspad – tegenwoordig Stationsstraat – werd hiertoe omgebouwd. Voor die tijd was het weeshuis een moderne instelling.

Uit de begintijd is bekend dat het weeshuis werd bestuurd door vijf buitenvaders en drie buitenmoeders, volgens een reglement van 32 artikelen. De dagelijkse leiding van het huis was in handen van een binnenvader en -moeder. Hun reglement telde 37 artikelen. Het weeshuis heeft bestaan tot 1911 toen

geen wezen meer waren. Daarna heeft het gebouw diverse functies gehad en is tegenwoordig in handen van de stichting Vrienden van het Weeshuis. De regentenkamer is nog steeds intact.

De beenblokken uit het weeshuis in Zaandam werden in 1981 door de doopsgezinde gemeente daar in bruikleen gegeven aan Museum Catharijneconvent, nadat ze onderdeel waren geweest van de tentoonstelling *Wederdopers, menisten, doopsgezinden*. Een aantal keren verlieten de blokken vervolgens het museumdepot om in diverse tentoonstellingen het verhaal van de tucht in de vroegere liefdadigheidsinstellingen te illustreren. De objecten roepen verbazing op, en opluchting, omdat ze toch echt tot het verleden behoren. Maar er is nog steeds een actuele betekenis: de Nederlandse uitdrukking 'een blok aan het been hebben' gaat direct terug op dit historisch object. <<

Voor advies en bemiddeling omtrent erfgoed kunt u contact opnemen met het nieuwe Doopsgezind Erfgoedcentrum van de ADS: erfgoedcentrum@ads.nl

Alles is ruimte

‘Voor dans hoef je geen taal te kennen.’ tekst Kalle Brüsewitz

Kalpana Raghuraman is antropoloog, choreograaf, artistiek leider en naamgever van dansgezelschap *Kalpanarts*. Een gezelschap dat Indiase dans combineert met hedendaagse dansvormen. Maar het doet meer dan dat. Het gezelschap geeft ook trainingen en coaching: alles om te streven naar een inclusieve maatschappij.

Wat is de functie van dans?

‘Die is veelledig. Ik las laatst een artikel over het inzetten van dans in de zorg. Dat is prachtig natuurlijk. Maar we leven ook in een maatschappij waar alles efficiënt moet zijn. Alles heeft een duidelijke functie en moet ook een duidelijke functie hebben. Wat kunst betreft ben ik een beetje allergisch voor het woord ‘functie’. Want kunst is zoveel meer.’

Is dat niet het probleem van de kunst in het algemeen, in Nederland in ieder geval?

‘Ja, kunst moet blijkbaar zijn bestaansrecht halen uit het hebben van een praktische functie.

Bijvoorbeeld als het gaat om het inzetten van muziek in de zorg of kunst als creatieve therapie. Nogmaals, dat is allemaal waar en waardevol, maar het is beperkend. De zachtheid, het onverwachte en de menselijkheid verdwijnen. Daar hebben we kunst vooral voor nodig.’

Is dat waar cultuur over gaat?

‘Ik denk dat cultuur gaat over menselijkheid. Daar gaat dans ook over. We proberen met *Kalpanarts* dingen een ander gezicht te geven. Een ander perspectief op de dingen die gebeuren. Dat is zachtheid, dat is menselijkheid. Kunst – dans voor mij in het bijzonder – kan inspireren, ontspannen en het kan mensen tot reflectie brengen. Dat is juist de kracht van dans. Het is niet alleen maar efficiënt of praktisch. Het is veel meer.’

Kunst mag ook gewoon mooi zijn.

‘Ja, het mag het leven ook vieren. Nu hebben de voorstellingen van *Kalpanarts* altijd een maatschappelijke relevantie, zonder belerend te zijn. Ik denk dat het geven van een ander perspectief en het verbinden van verschillende culturen,

dansvormen, mensen en thema’s onze kracht is. We geven een soort hoop mee dat verbinding bestaat!’

Wat is dan die verbinding van *Kalpanarts*?

‘Ik ben antropoloog en heb een Indiase achtergrond. *Kalpanarts* verbindt Indiase dans met hedendaagse en *urban* dans. Maar die verbinding bestaat ook op andere niveaus. We brengen verschillende muziekgenres samen: klassiek Indiaas met meer westers hedendaags. Ook onze dansers komen uit alle windstreken. We zoeken naar meerstemmigheid, zonder taal. *Kalpanarts* ziet een wereld voor zich waarin onze artistieke initiatieven fungeren als een toegangspoort tot nieuwe en diverse perspectieven, tot artistieke ruimte. Door deze perspectieven te delen, willen we niet alleen deuren openen naar een breder wereldbeeld, we willen ook een ruimere kijk op de wereld bevorderen. Dit is van essentieel belang voor zowel de kunst als de samenleving.’

Heb je het gevoel dat het door de huidige maatschappelijke ontwikkeling steeds harder nodig is, én steeds harder werken

Kalpana Raghuraman is sinds 2015 artistiek leider en choreograaf van *Kalpanarts*. Ze studeerde culturele antropologie en sociologie en heeft Bharatanatyam-dans bij haar moeder en later in India gestudeerd. Vanaf seizoen 2024 is ze, naast artistiek directeur van *Kalpanarts*, *creative associate* (creatief medewerker) van Het Nationale Ballet. Ze is daarmee de eerste *creative associate* van buiten de balletwereld die deze functie bekleedt bij Het Nationale Ballet. De voorstelling *Trust* speelt in december en januari nog in het hele land.

Meer informatie, kaartverkoop en speellijsten: www.kalpanarts.com

is, om die meerstemmigheid te bevorderen?

‘Onze voorstellingen worden steeds beter bezocht, dus in dat laatste opzicht niet. Maar we hadden wel last van tendensen en vooroordelen omtrent kunst, toen in de coronapandemie werd gesteld dat het openhouden van theaters niet belangrijk was, omdat je cultuur ook thuis kon ervaren – ‘je kunt toch naar Netflix kijken’. Het belang van kunst uitleggen en verdedigen is lastig, want kunstenaars zijn er niet altijd even goed in zichzelf te verkopen. En er is natuurlijk een hoop veranderd in het onderwijs. Ik ben van een generatie waar muziekles heel normaal was en cultuur ook op scholen onderwezen en gestimuleerd werd. Als ik dan hoor dat dat niet meer zo is, vind ik dat eeuwig zonde. En het helpt niet voor de algehele waardering van en betrokkenheid op cultuur.’

Ik merk dat ik, nu de wereld verhardt, steeds meer de neiging heb om zachtheid en schoonheid op te zoeken. Merk jij dat ook

en heeft dat invloed op wat je maakt?

‘Misschien zou je het feit dat onze voorstellingen beter bezocht worden daaraan kunnen ophangen. Juist vanwege het feit dat we geen expliciet geëngageerde voorstellingen maken, maar zoeken naar verbinding in schoonheid en openheid. We hebben vaak van theaters gehoord dat wij één van de best verkopende dansgezelschappen zijn. Dan kunnen we in ieder geval constateren dat er mensen zijn die zachtheid en menselijkheid zoeken en dat bij ons vinden. Dat betekent overigens niet dat voorstellingen altijd blij en zorgeloos moeten zijn. Het mag intens zijn, het mag emotie oproepen. Emotie is menselijk; als iets je raakt is het goed. Ik ben van nature een positief iemand en dat heeft invloed op wat ik maak. Dat is niet iets van de laatste tijd, maar wie ik ben en wat *Kalpanarts* is. Wij zijn niet veranderd, maar de behoeftes veranderen. Er is blijkbaar behoefte aan ruimte, zachtheid en schoonheid.’

Je hebt het over ruimte. Wat bedoel je dan?

‘Alles wat wij doen is het bevragen van ruimte. En omdat we artistiek bezig zijn, is dat artistieke ruimte. Ook als je zoekt naar een ruimere kijk op de maatschappij, is dat feitelijk een zoektocht naar ruimte. We combineren culturen, dansvormen, muziek, disciplines en mensen – en daarmee bevragen we die culturen, disciplines en dansvormen. Toen ik als maker net begon heb ik me niet op de gebaande paden begeven.

‘Als iets je raakt is het goed’

Kalpanarts stelt vragen. Waarom zijn bewegingen zo als ze zijn, waarom klinkt de muziek zo als hij klinkt en waarom zouden dingen zijn zoals ze zijn? Waarom kan een zangeres niet meedansen? Kortom, gooi het maar open. Onderzoek nieuwe dingen en kom zo tot nieuwe paden. Dat is artistieke ruimte. En het is denk ik nog breder: alles is ruimte. En ruimte schept een open perspectief en menselijkheid! <<

Kerst

tekst Aly Meijer

Het licht hervinden

Er is een tijd om te huilen
en een tijd om te lachen,
een tijd om te rouwen
en een tijd om te dansen.

Prediker 3:4

Prediker geeft aan dat er voor alles een tijd is onder de zon. Een tijd voor oorlog en een tijd voor vrede. Een tijd voor liefde en zelfs voor haat. Het leven bestaat uit grote tegenstellingen, we kunnen er niet omheen. Lachen en huilen, rouwen en dansen.

Zoekt het leven vanzelf naar evenwicht? Tegenover de zwaarte van het verdriet hebben we de lichtheid van een lach nodig, een vleugje humor om de pijn te verzachten. Een schaterlach soms. Wil Prediker ons wijzen op die nodige balans? Het is ongezond wanneer de balans uitslaat naar een van de twee kanten. Je kunt er zelfs ziek van worden.

Er is een tijd om te rouwen en een tijd om te dansen, zegt Prediker. Maar hoe kun je dansen terwijl je aan het rouwen bent? Kan dat samengaan? Of gaat dat niet? Het is als dansen in de regen. Je kunt tijd vrijmaken om te dansen en zo even los te komen van rouw. Soms duurt een periode van rouw namelijk heel erg lang. Soms zelfs een heel leven.

Sommige rouw is levenslang. Hoe zorg je dan dat het niet gaat aanvoelen als een levenslange gevangenisstraf? Wat, als je je steeds in de duisternis van je ziel bevindt? Bijvoorbeeld wanneer je een kind hebt verloren, of wanneer je je levenslang tot ziekte moet verhouden? Hoe blijf je dan over-eind? Hoe word je weer vrij van rouw? Hoe behoud je dan je levensvreugde?

Weet jij hoe dat moet? Of, hoe het kan, kan ik beter zeggen. Hoe wordt dat voor jou mogelijk? Is er een begaanbare weg? Als ik kijk naar de wegen die ik bewandeld heb in zo'n situatie en nog steeds bewandel, dan houdt wandelen me op de been, wandelen en fietsen, maar dat is niet genoeg. Ik heb het ook nodig dat ik echt contact maak met die gevoelens van rouw, dat ik ze serieus neem en ze oprechte, liefdevolle aandacht schenk. Ook laat ik mijn vrienden voor mij zorgen. Ik sta toe dat zij luisteren naar mijn verhaal, telkens weer wanneer ik dat nodig heb. Zij staan toe dat zij luisteren naar mijn waternaval van verdriet, een waternaval waar geen einde aan lijkt te komen.

Misschien is er ook wel geen einde aan en zal ik gaandeweg leren accepteren. Of misschien alleen leren, want accepteren vind ik zo'n groot woord.

Leren er vrede mee te krijgen dat er geen einde aan komt. Leren dat ik door mijn ongeduld met de rouw steeds weer mag vallen en opstaan. Leren dat dat vallen een soort van levenskunst is, misschien wel een dans, een dans van vallen en opstaan. Want ja, ik kom steeds weer overeen, telkens opnieuw richt ik mij weer op, kijk ik weer met zachte ogen naar het zachte licht dat mij omringt in de duisternis. Het zachte licht van de schemering, het zachte licht van de maan, het zachte licht van de liefde van mijn vrienden en vriendinnen. De liefde die wij elkaar geven is sterk, is groot. En die zorgt dat ik zo nu en dan ook kan dansen, naast rouwen.

Mocht jij je ook bevinden in een langdurige periode van rouw: waar vind jij je innerlijke rust? Waar blijf jij je diepe gevoel van vertrouwen behouden? Hoe zorg jij voor dat zachte licht in je leven?

Het is alweer bijna Kerst. Kerst gaat daarover; over het licht brandende weten te houden in de duisternis. Kunnen wij mensen dat? Hoe deden Jozef en Maria dat? Hoe deed Jezus dat? Wist Maria al bij aanvang welke weg haar zoon zou gaan? En hoe zij een weg zou vinden om te leren omgaan met het verlies van haar zoon,

met de weg die hij gekozen had en niet uit de weg ging? Hoe kon zij hem volgen en liefdevol blijven? Hoe kon zij een moeder worden van velen, ondanks haar grote verlies – of misschien juist wel dankzij haar verlies? Hoe kon zij de mensen die voor troost naar haar toekwamen in haar armen nemen en wiegen? Hoe deed zij dat?

Een gedicht van Karel Staes, *Mild worden*, beschrijft hoe mensen die veel geleden hebben alles anders horen en zien. Zij hebben zichzelf overwonnen, en houden van mensen omdat zij van zichzelf hebben leren houden. Gewoon zoals zij zijn, met al dat verdriet en die pijn. Ik hoorde dit gedicht tijdens de stilleretraite 'Werken vanuit je stille bron' in Klooster Huissen. Mild worden. Door te leven vanuit mijn stille bron werd ik gaandeweg die dagen milder en zachter van binnen. Heel leerzaam zo'n retraite.

Hoe houd jij contact met je stille bron? Met je ziel? Een grote oefening is het, een mooie oefening van het leven, als je het jezelf toestaat daarmee contact te maken. Je komt dan wel langs al je verdriet. Een levenskunst zou ik het willen noemen, contact maken met je stille bron, met je ziel.

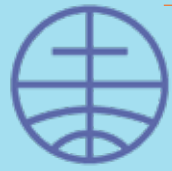
Zo is het ook met het rouwen en dansen. Het blijft een kunst om te dansen in de regen.

Laten we elkaar bemoedigen in het verstaan van die kunst. Om ondanks het lijden in de wereld, en ondanks het lijden – of juist dankzij het lijden – in onszelf, zacht te blijven van binnen en niet verbitterd te raken.

Wek mijn zachtheid weer is een lied dat we veel hebben gezongen in het klooster. Ja, zingen mocht gelukkig wel, spreken even niet. We zongen: 'Wek mijn zachtheid weer, geef mij terug de ogen van een kind...' Die bron van zachtheid betekent weer in contact komen met je levensvreugde, met het licht in jezelf.

Daarom opnieuw zachte licht delven uit De periode over twee innert dat we inkeren

vieren we straks Kerst, om dat in onszelf op te de duisternis. van Advent die weken begint her- ons daaraan: in onszelf mogen om daarbinnen het licht weer te vinden. <<

‘We nemen geen positie in, maar zijn **niet** neutraal.’

Dat zegt Henk Stenvers, voorzitter van Mennonite World Conference. MWC spreekt zich uit, bijvoorbeeld aangaande de oorlog in Israël en Gaza.

Koord dansen

Voor de Nederlandse doopsgezinden vormt dat een dilemma. Aan de ene kant is het de vraag of de Algemene Doopsgezinde Sociëteit (ADS) niet wat vaker moet oproepen om te demonstreren en/of actuele petities te ondertekenen. Aan de andere kant is het volgens velen niet aan de ADS om uitspraken namens alle doopsgezinden te doen, en met een stellingname bij te dragen aan de verdeeldheid onderling en in de samenleving. Het is dus koord dansen.

Hoe gaat MWC hiermee om?

‘Als er zoiets aangrijpends gebeurt als de aanslag van Hamas, hebben we als MWC verschillende manieren van reageren. We verklaren iets door middel van een verzoek om gebed, of – de andere methode – we publiceren een *pastoral letter*. Dat is een herderlijke brief van de voorzitter, eigenlijk van het bestuur. Op het moment dat zoiets groots gebeurt, zeker rond Israël, komen we bij elkaar om te overleggen wat we gaan doen. Zeker omdat Israël een belangrijke rol speelt in ons denken; het is voor ons als christenen een heel belangrijke regio. Binnen onze geloofs-gemeenschap wordt er wel verschillend mee omgegaan. In Europa is men bijvoorbeeld veel kritischer over Israël dan in Zuid-Amerika. Dus we moeten laten blijken dat we ons zorgen maken over de situatie daar, omdat het mensen bezighoudt.

Dan schrijft meestal de communicatieafdeling een concept, gevolgd door een gesprek tussen de algemeen secretaris, de secretaris van de Peace Commission en de voorzitter. Zij nemen een beslissing over wat te doen, en over de inhoud van de reactie.

Inmiddels hebben we besloten dat het, een jaar naar de aanslag, goed is om een nieuwe brief uit te laten gaan. Want er is sindsdien natuurlijk ongelofelijk veel

gebeurd. Goed gelukt vind ik de verwoording van ons eigen onvermogen om vrede te bewerkstelligen. Ook worden woorden gegeven aan het feit dat dit alles een vervolg is op decennialange vervolging en onteigening. We hopen dat dat enige nuancering biedt, want de situatie is erg gepolariseerd. Je bent óf voor Israël en daarmee totaal tegen de Palestijnen, óf andersom. Maar ik denk dat er veel meer is dan alleen dat, en dat maakt het onmogelijk om op zo'n manier positie te kiezen. Het gaat erom dat we vanuit ons vredes-getuigenis als doopsgezinden of anabaptisten duidelijk maken dat er nooit een rechtvaardiging is voor geweld. Bovendien zeggen we iets over onze onmacht om daarmee om te gaan. Hoe zeg je dat... We betreuren dat we niet in staat zijn ons vredes-getuigenis ook echt handen en voeten te geven. Of het geweld te stoppen.’

Er wordt gezegd dat, als je neutraal bent, je in wezen niet neutraal bent, maar de status quo bevestigt en partij kiest voor de onderdrukker.

‘We zijn niet neutraal. We nemen geen stelling, we nemen geen positie in, maar veroordelen ál het geweld. Dat is niet neutraal of de status quo handhaven, maar een eind willen aan het geweld. Wie ‘neutraal’ is, zegt eigenlijk: ‘Ik wil me er niet mee bemoeien’. Als je neutraal bent in een oorlog, houdt je alles af... Neutraal zijn is inactief. Maar het geweld veroordelen, van twee kanten, betekent niet dat je neutraal bent. Onze taak is, voor zover we dat kunnen, ons actief uitspreken tegen geweld. Tegen dit geweld, tegen al het geweld. Dus werken aan vrede, in plaats van nietsdoen. Daarom brengen we een brief uit, geen verklaring. Een brief, bedoeld om mensen te laten nadenken, ze te wapenen tegen te gemakkelijk positie innemen, en ze te stimuleren om op hun eigen plek te werken aan vrede.

Bij verklaringen dreigt de nuance te verdwijnen. Sommige dingen zijn weliswaar duidelijk schen-

tekst Iris Speckmann

dingen, bijvoorbeeld de omgang met vrouwen in Afghanistan. Maar goed, stel dat je verklaart dat dat een schending is, wat heb je daar dan aan? Ook dan kan een herderlijke brief meer betekenen. Een brief waarin je oproept tot gebed, of tot activiteiten rond vluchtelingen, of nog wat anders. Verklaart dat iets niet goed is, is te makkelijk; je moet er wel iets aan verbinden.’

Thoughts and prayers...?

‘Je verwijst nu naar de standaardreactie op aanslagen in Amerika en het debat rondom de wapenwet daar. Ja, je moet meer doen dan alleen *thoughts and prayers*, en actie ondernemen ten aanzien van de wapenwetgeving daar. Anders is het gevaarlijke gemakzucht.’ [Stilte. Dan, zacht maar dringend]: ‘Waarbij je niet moet onderschatten hoe belangrijk het voor mensen is om te weten dat er voor ze gebeden wordt. Ik was in februari in Oekraïne en ontmoette daar een aantal pastors van doopsgezinden en baptisten. Een van de mensen die ik al jaren ken, omhelsde me en bedankte me uitvoerig. Ik voelde me beschaamd, want we doen niet meer dan wat geld en dekens sturen. Maar toen ik erover nadacht realiseerde ik me dat we in de berichtenapp iedere keer zetten dat we aan ze denken en voor ze bidden.

Dit zijn ernstig getraumatiseerde mensen, die al twee jaar lang te maken hebben met dood, verderf, vluchtelingen en vernieling, en toch hun best doen iets voor de mensen te doen. Ik heb bij de herdenking van de invasie 's avonds het verhaal van de voetwassing gelezen (Johannes 12) en gezegd: ‘We kunnen niet in jullie schoenen staan, maar we kunnen wel doen wat Jezus deed, en dat is jullie voeten wassen.’ We hebben met ons team al die voeten gewassen, en bij ons allemaal liepen de tranen over de wangen. De volgende dag kregen we een artikel toegestuurd

Oorlog, onrecht en leed

dat een van hen geschreven had, waarin stond: ‘We kennen allemaal depressie, angst, zorgen, vermoeidheid en het totale nihilisme. Dat werd allemaal weggewassen door het water.’ Ik bedoel te zeggen: *thoughts and prayers* zijn van belang, mits de bedoelingen werkelijk goed zijn en wat betekenen voor mensen.

Laat ik zeggen dat ik de ‘Bed, Bad en Broodverklaring’ van de PKN in zoverre goed vond, dat er op de regering een beroep werd gedaan om die regeling niet af te schaffen. Anderzijds denk ik: tja, het is weer een verklaring, maar zit er een vervolg aan vast? Of neem de Micha-verklaring tegen extreem rechts: daar zat geen opbouwende toon in. Je kunt je ook in positieve zin uitspreken: dat je in gesprek wilt met mensen die extreem-rechts denken. Ken ik van elke extreem-rechtse stemmer de motivatie, de boosheid, het zich verloren voelen, het ongezien zijn? Ik denk dat je als kerk moet zeggen: we willen jullie zien, we willen met jullie in gesprek. Dat geldt ook voor de Bed, Bad en Broodverklaring. Je kunt natuurlijk zeggen dat de regering door zijn morele ondergrens zakt, maar zeg dan ook: ‘Wij zetten ons in vóór...’

Mennonite World Conference heeft tegenwoordig een *tagline*, die op een positieve manier onze positie verwoordt: *Following Jesus, Living out Unity*, en *Building Peace*. Het gaat om navolging, en die uit zich in werken voor eenheid van de (diversiteit aan) mensen, en in werken aan vrede.’ <<

Bidden op de benen

Michael Verheijen komt al heel zijn leven in het klooster en danst vanaf het prille begin.

tekst Franka Riesmeijer

Als negenjarige wilde hij al balletdanser worden. Omdat religie en beweging voor hem vaak bij elkaar kwamen, kreeg hij het idee voor Dansklooster.

'Er is heel veel behoefte om naar de essentie van puur bewegen te gaan. Gewoon blote voeten, heel aards, stappen zetten op de grond, letterlijk in beweging komen op verschillende muziek. En als dat in een klooster of een andere ruimte gebeurt met veel gebed en ceremonie, is dat echt bijzonder.

De eerbied voor de dans, de puurheid die je daar mag voelen, is als bidden op de benen. Ik breng het geloof niet via het dansen, maar het komt wel samen. En dan gezamenlijk zoeken: wat is er in het leven, wat zet mij in beweging, wat mag ik in beweging zetten.

Dansklooster is een passie die steeds groter is geworden, totdat het een bedrijf is geworden. Veertien jaar geleden begonnen we in het Liobaklooster in Egmond aan Zee. Daar leefde het verlangen om door middel van beweging,

met amper praten, mensen bij elkaar te brengen. Zonder discussie of in vooroordelen te treden. Het klooster bood al veel mogelijkheden om met elkaar in verbinding te treden.

Deze formule staat heel ver af van een club. Daar word je afgeleid door prikkels en verleidingen. Daar heb je het druk met gezien worden – of je wel kan dansen, of het goed genoeg is, of jij goed genoeg bent. Hier mag je genieten van de muziek. Je hoeft niks, je gaat op reis in de muziek. Door de stilte

die er mag zijn, afgewisseld met verschillende muziekstijlen en ritmes, word je meegevoerd. Vanuit het punt waar je jezelf vindt, ontdek je dat ook anderen aan het dansen zijn. En dan mag de ontmoeting ontstaan.

Na de dans is er altijd een samenkoms, een samencirkel, waar gedeeld mag worden en je de ander mag zien. We delen hoe de dans voor jou is geweest; daar mag je woorden aan geven. We bekrachtigen wat er gedeeld is, of niet gedeeld is. Als er een heel weekend gedanst wordt, wordt er meer over de dans gesproken. Óf je uit je in verstillig: wat heeft de dans gebracht, wat heeft mij veront-rust? Dans is echt niet altijd leuk, ook het negatieve dat in je leeft kan in beweging omgezet worden, inclusief frustratie of boosheid. De 'dans van het leven' heeft dat ook.

Ik noem mezelf altijd 'klooster-katholiek', en ik neem de jaar-ge-tijden mee in de dans. Mijn inspiratie voor poëzie, muziek of dansexpressie, komt uit de lente, de herfst, Kerst of Allerzielen. Die inkeer, het zoeken naar warmte en licht, de ceremonie van het seizoen, geven de expressie een kader.

Ik voel de intentie om schoonheid, de dans van het leven, de rituelen en ceremonies van mijn wortels, over te dragen. Juist om mensen die zijn weggelopen uit de kerk weer zachtheid te bieden. Of dat nu de Heilige Geest is, of God, of Liefde – het mag er zijn. Mensen kunnen daar verdriet of teleurstelling bij voelen, maar het mag weer stromen. Het is zo mooi om spiritualiteit te mogen voelen in

dans, zeker in een klooster of bijzondere ruimte. Om weer stil te zijn, en rouw en vreugde te ervaren op een plek waar dat allemaal al werd gevoeld en gebeden werd. Iemand zei ooit: 'nu voel ik het leven'. Vaak komen er mensen die pas laat in hun leven leren dansen, en nu pas vrijheid ervaren. Er zit vaak een heel verhaal achter.

Toen Dansklooster ontstond merkte ik veel oud zeer en een drempel om een kerk binnen te lopen. Zeker naar een klooster gaan was toch wel een stap. Jongeren, twintigers en dertigers, zijn veel openlijker nieuwsgierig naar de kerk. Het is normaler geworden om spiritualiteit te ervaren; de vooroordelen worden minder. Veel mensen zoeken naar geloof en naar de schoonheid van een gemeenschap. Ze hebben er niet altijd woorden voor, maar voelen zich wel vrijer om over die worsteling te vertellen en willen weten wat er nog meer is tussen hemel en aarde. Dan helpt beweging om even op adem te komen en vrede te vinden in jezelf. Het is fijn om dat na de dans te delen; dat maakt je weer los.

De kracht van Dansklooster is de bezinning. Bij een retraite van een aantal dagen kom je bij de essentie van het leven, raak je verbonden met Alles, met God, met het goddelijke, met je wortels. Al hoeft dat natuurlijk niet God genoemd te worden. Als mensen echt geen zin hebben in religie, komen ze gewoon niet: het woord 'klooster' staat duidelijk in de naam. Dat er sprake is van een schifting is niet erg. Onze dansers zijn allemaal zinzoekers. Laten we zinzoekers blijven: dan blijven we nieuwsgierig en in beweging.

Het is belangrijk om veiligheid te creëren, een thuis. Er kan gezeten

'Onze dansers zijn allemaal zinzoekers'

of gelegen worden, je kan een deken om je heen slaan als je het koud hebt. De zintuigen worden geprikkeld met kaarslicht, wirook, muziek. Klassieke muziek, gearde muziek, trommels: dat helpt bij het loslaten van je hoofd, en in je hart en lichaam zijn. Veiligheid draait om elkaar zien, en samen afspreken elkaar te horen en te respecteren. Ook als iemand zich niet veilig voelt, is er de ruimte om dat te uiten. Dat is op zich al een dans: gezien te worden, gehoord te worden. Wij bieden geen cursus van wat je moet leren. Het gaat om werken in het vertrouwen dat als je de muziek hoort, het goedkomt. Het is een verrassende ontdekkingsreis. En als iemand in tranen uitbarst, mag dat ook. <<

Meer info:
dansklooster.nl

Ook dit jaar collecteert de ADS digitaal. Op de speciale collectepagina op de website vindt u een overzicht van de doelen van dit jaar.

Voor de collecten van Kerst, januari en februari kunt u geld overmaken naar NL19 ABNA 0243 4938 86 t.n.v. Algemene Doopsgezinde Sociëteit Amsterdam, o.v.v. 'Kerst-collecte', 'Collecte DGS' en/of 'Collecte jeugd- en jongerenwerk'.

Ook kunt u doneren via de speciale collectepagina op de website www.doopsgezinden.nl/collecten, te vinden door de QR-code hiernaast te scannen. QR-codes scant u met de foto-app van uw telefoon.

Als uw e-mailadres bij de ADS bekend is krijgt u een persoonlijke betaallink in uw mailbox, als vervanging van de collectebrief. Vindt u dat handig voor een volgende keer, geef dan uw e-mailadres door aan de ADS.

collectedoelen

kerst

Wereldwerk: Tanzania

In Tanzania gaan veel dingen steeds beter. Zo zijn er betere wegen en steeds meer mensen hebben thuis schoon water en elektriciteit. Gehandicapten, maar ook kinderen en ouderen met chronische ziekten hebben het echter nog steeds moeilijk. Het gaat vooral om mensen met hart- en vaatproblemen, suikerziekte en mensen met een halfzijdige verlamming. Voor deze ziekten en aandoeningen krijgt men te maken met hoge kosten, terwijl veel mensen zich geen ziektekostenverzekering kunnen veroorloven.

Medische zorg zou voor deze groep mensen een mooi kerstcadeau zijn. Wat is er zoal nodig?

- > Orthopedische operaties voor kinderen met een handicap
- > Medicijnen voor ouderen
- > Hulpmiddelen voor gehandicapten zodat ze in staat zijn naar school te gaan, waardoor ze later in de maatschappij kunnen functioneren
- > Extra scholing voor personeel in de ziekenhuizen in Mugumu, Shirati en Musoma in het Noord-westen van Tanzania.

Doopsgezind Wereldwerk wil deze mensen graag verder op weg helpen, met:

- > Een bijdrage voor operaties, medicijnen en hupmiddelen voor de groep armste patiënten
- > Ondersteuning van de afdeling fysiotherapie in de diverse ziekenhuizen met scholing en hulpmiddelen, zoals o.a. krukken en looprekken. Hierdoor kunnen kinderen na een operatie goed oefenen. Verder kunnen de ouders, eventueel na instructie, de therapie thuis voortzetten. Soms is zelfs goede therapie al voldoende, waardoor een operatie niet nodig is.

januari

Stichting DGS: doopsgezinde basiseducatie

De Stichting voor Doopsgezinde Geloofsopbouw en Solidariteit (DGS) collecteert voor het project 'doopsgezinde basiseducatie'. Achter deze taaie noemer gaat een verrassend veelzijdig project schuil. Een project dat een boek, podcasts en korte filmpjes combi-

neert in een brede educatieve opzet. Een project dat doopsgezinden en niet-doopsgezinden aan het woord laat en ruimte biedt voor academische reflectie. De verschillende fases van het project borgen dat op de basis teruggegrepen kan worden, juist als daarop wordt voortgebouwd.

Acht doopsgezinde 'pijlers' worden verkend. De eerste fase is een boek, opgebouwd uit steeds drie onderdelen: een interview met een doopsgezinde 'expert' door een niet-doopsgezinde, die vanuit nieuwsgierigheid en onbekendheid kritische vragen stelt. Het tweede onderdeel bestaat uit (de weergave van) een gesprek tussen twee of meer doopsgezinden over het betreffende onderwerp, waarna in het derde onderdeel een (populair-)wetenschappelijke uiteenzetting volgt.

Vervolgens worden per 'pijler' een podcast en een kort filmpje gemaakt. De opzet is zodanig dat het boek, de podcasts en de filmpjes een geheel vormen, maar ook op zichzelf staan. Op deze manier bedienen we zowel de lezende generatie als de generaties die zich meer digitaal laten onderwijzen. Het vooruitzicht is dat deze podcasts en filmpjes de komende

jaren steeds aangevuld en uitgebreid worden, zodat er een levend, groeiend geheel ontstaat dat blijft inspireren.

De stichting Doopsgezinde Geloofsopbouw en Solidariteit heeft toegezegd de uitgave van het boek, dat in het voorjaar van 2025 zal verschijnen, op zich te nemen. De collecte is hiervoor bestemd.

februari

ADS: jeugd- en jongerenwerk

Er gebeurt veel mooi jeugd- en jongerenwerk in de verschillende doopsgezinde gemeenten en organisaties in Nederland, van zondagsschool tot kliederkerk, van tienerhok tot zomerkampen, van internationale reizen tot studentenpastoraat. De betrokken jeugdwerkers, zondagsschoolleiders, bestuursleden en kampleiders van de AKC en Menno's Global Village hebben volop ideeën. Het bruist van de goede zin en positieve energie.

We merken echter wel dat na de covid-pandemie op verschillende plekken gaten zijn ontstaan: we kunnen onze doelgroep niet altijd even makkelijk bereiken. Activiteiten, kampen en reizen zijn pas

leuk met een goede groep die aanschuift, dat spreekt voor zich. De opbrengst van deze collecte willen we dan ook inzetten voor het versterken van de verbinding met de jeugd en jongeren zelf, op allerlei manieren. Eén van die manieren is een simpele ansichtkaart met een aankondiging van de activiteiten. Wat is er leuker dan een brief in de brievenbus?

De belangrijke aandachtspunten van het jeugd- en jongerenwerk zijn voor ons, landelijk coördinatoren Joke van der Heide en Franka Riesmeijer, hiermee in lijn. Komend jaar gaan wij ons vooral richten op zichtbaarheid en verbinding. Aandacht vragen voor al het mooie werk dat al gedaan wordt, ervoor zorgen dat iedereen die met jeugd werkt elkaar goed kan vinden en helpen, en van de daken schreeuwen dat de doopsgezinden alle ruimte hebben voor kinderen, tieners en twintigers. Als gemeenschap waarin vrede, duurzaamheid, je uitspreken tegen onrecht, en samenwerken op niet-hiërarchische en niet-dogmatische wijze centraal staan, zijn wij dé plek voor jonge zinzoekers. Help ons deze boodschap te verspreiden! <<

colofon

Mondig is een uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit (ADS) en verschijnt zes keer per jaar. Het blad wordt tegen een vrijwillige bijdrage toegezonden aan alle leden van doopsgezinde gemeenten. Vrienden en belangstellenden die het blad willen ontvangen, betalen € 40,- per jaar. U kunt zich opgeven via de

contactgegevens in dit colofon. U kunt uw bijdrage overmaken op NL19 ABNA 0243 4938 86 t.n.v. Algemene Doopsgezinde Sociëteit onder vermelding van 'Mondig 2024'.

Hoofdredactie Kalle Brüsewitz
Eindredactie Marijke van Duin
Redactie Carolien Cornelissen, Yko van der Goot, André Maris en Franka Riesmeijer

Ontwerp & opmaak Susan de Loor
Kantoordeur Haarlem
Druk GBU media | Urk
Advertenties Kalle Brüsewitz
Oplage 5.000
Papier Maxi Offset FSC-mix credit gecertificeerd
Contact redactie & advertenties Singel 454 | 1017 AW Amsterdam
020 623 09 14
communicatie@ads.nl
www.doopsgezinden.nl

Abonnement groot letter
CBB 0341 565 477 of
klantenservice@cbb.nl
Het volgend nummer van *Mondig* verschijnt half februari 2025.

© ADS 2024

tekst Job Raedts

Op kamp naar de kerk

Het was stil in Giethoorn.
Doodstil en pikkedonker...

Afgelopen zomer zijn meerdere kampen van de AKC te gast geweest in de vermaning in Giethoorn. Graag willen we Gerke van Hiele en de doopsgezinde gemeente Giethoorn bedanken voor hun gastvrijheid!

Alleen het zachte gepruttel van ons elektrische motorbootje vooraan de stoet, en het zachte geluid van golfjes tegen de romp van onze punter, creëerden een bijna meditatief geluid. De paar straatlantaarns en de elektrische kaarsjes die wij verspreid hadden over onze boten zorgden voor genoeg licht voor onze navigatie. Wat een gigantisch contrast met eerder op de dag: Giethoorn werd weer overspoeld door toeristen, onze deelnemers hadden onder veel gegil iemand van het leidingsteam kaalgeschoren en elkaar daarna met veel plezier ingesmeerd met ik-weet-niet-wat.

Het was een uur of elf. Twee uur later dan gepland – dus ruim op tijd – voeren we bij de doopsgezinde kerk in Giethoorn vandaan. Normaal gesproken hebben wij op

kamp avondsluitingen waarin we met onze deelnemers de diepte ingaan. Dit jaar wilden we iets speciaals doen. Net dat beetje extra. Fysiek van locatie veranderen om het moment te bekrachtigen. Om te signaleren dat we even afstand namen van alle ongeëvenaarde gekkigheid die wij normaal op Samen Een beleven. Even weg bij dat vertrouwde. Even open en bloot.

Dus gingen we naar de kerk. Natuurlijk kan je met zoiets alle kanten op: ergens op het Wiedegaan liggen of op Bikini-eiland zitten, bijvoorbeeld. Maar nee, wij gingen naar de kerk. Want is de kerk daar niet voor gemaakt? Ervoor gemaakt om de diepte in te gaan, te bedenken wie je bent en waar je voor staat? Om te bedenken, nee, te ontdekken waar je in gelooft? En dan hebben we het heus niet over God of Jezus. Dat zijn onderwerpen waar zelfs volwassenen nog mee worstelen. Maar is geloof niet veel meer dan dat? Geloven dat het goedkomt.

Geloven dat je ertoe doet. Erop vertrouwen dat je jezelf mag zijn en dat niemand dat van je af kan nemen.

De kerk is een plek waar je je dingen af mag vragen. Maar ook waar je elkaar dingen kan vragen. Een plek waarvan je niet altijd weet hoe je je er moet gedragen, maar waar je toch gewoon op je gemak mag zijn. Met een echte dominee, die ook gewoon een AKC-er blijkt te zijn.

Het was stil in Giethoorn. Doodstil en pikkedonker. De heldere sterrenhemel zag er die nacht extra spectaculair uit. Het enige wat we hoorden was het gepruttel van de motorboot. En het zachte gesnik van een handjevol deelnemers die net iets over zichzelf en elkaar hadden geleerd. Een handjevol deelnemers, en zeker één leider. <<

Aanmelden voor het nieuwe kampjaar kan vanaf dinsdag 7 januari.